

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De futura resurrectio[n]e generali. Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

gnitas esse: et quedā quavis in corpore non cor-
poris sed virtutis pulchritudo fulgebit. Hec
ille. Fulgebunt itaque cicatrices in corporibus
martyrum sicut stella in celo. sicut lapis pre-
ciosus in anulo: sicut flos in stipite: et sicut
preciosus color in rosa. Unde in corpore christi ci-
catrices nullo modo pertinent ad corruptiones
vel quicquam defectum: sed ad maiorem cumu-
lum glorie: in quantum sunt quedam fructus infi-
gnia. In illis enim locis vulnere est quedam
specialis decor. Unde dicit Hieronymus. quod cicat-
trices ille sunt super radios solis lucidiores.
Sicut autem dicit Thome. in. iiij. par. q. liij. Et il-
la apertura vulnere sit cum quadam solutione con-
tinetis: totum tamen hoc recopensat per maiorem
decorum glorie. Secunda est declaratio col-
late misericordie: et hoc respectu beatorum: ut vici-
sus videat quod misericorditer sunt redempti et
salvati. Unde de hoc in perpetuum deum lau-
dabunt: et hoc multum cederet eis ad maiorem
gloriam. Beda. Magnū erit gaudium sanctis
videre cicatrices vulnere in christi carne ful-
gida: per quam victor triumphavit et de morte sal-
vavit electos. Nam ibi est fortitudo marty-
rii et salus animi nostrum. Hec ille. Tertia est
declaratio equissime iusticie: et hoc respec-
tu reproborum: ut vici-
sus in iudicio eviderentur
palam ostēdat quod iuste impii dāctur qui
christum prepererunt: que tamen tunc videbunt man-
ifeste tagna vulnera per eis prulisse: Unde
sicut dicit Augustinus. lib. de symbolo. Sciebat
christus quod cicatrices in suo corpore servaret.
Sicut enim demonstravit thome non credenti-
bus tangeret et videret: ita et inimicis vulne-
ra demonstratur? est sua ut puniret eos
veritas dicat: Ecce hominem quem crucifixi-
stis: videtis vulnera que infixistis: agno-
scitis latus quod pupugistis: quoniam pro vos et pro
propter vos apertum est nec tamen intrare volu-
istis. Hec ille. Propter itaque ex supradictis quoniam
surrexit dominus? veniēter: gaudenter atque
veraciter. Studeam? itaque nunc sibi? for-
mari per ardentem charitatem ut tandem sue
gloriose resurrectionis principes efficiamur
et pueniamus feliciter ad contemplandam
sue divinitatis claritatem cum eo in perpetuum
regnaturi. Amen.

De futura resurrectione
generali. Sermo.

Omnes qui

dem resurgem? i. Cor. xv
Supra diximus christi? res-
urrectione esse exemplar nostre future re-
surrectionis ut sic membra? formetur capiti
Quia sicut dicit Paulus. Phil. iiij. Refor-
mabit corpus humilitatis nostre? figura
tū corpori claritatis sue. Ideo postquam de do-
mini resurrectione dixim? veniens de fu-
tura generali corporum resurrectione sermo
non facere. Circa quam resurrectione tres ha-
bebimus? consideraciones principales.

Prima est? consideratio theologalis ap-
probationis.

Secunda est? consideratio generalis dispo-
sitionis.

Tertia est? consideratio specialis distin-
ctionis.

Prima igitur est? consideratio theo-
logalis approbationis. Ubi sunt con-
siderande approbationes huius in-
fallibilis veritatis theologice. Omnes res-
surgem? que veritas? sit ex fide certissi-
ma cum sit nostre fidei articulus: tamen per con-
solidatione fidei potest approbari tribus viis

Primo auctoritatibus.

Secundo rationibus.

Tercio exemplis et similitudinibus

Primo approbat? au-

toritatibus. Isa. xxvij. Venient mortui tui
et interfecti tui resurgent. Et post sequit
Vos qui in pulvere estis expergiscimini
et laudate: quia? Et Ezechiel. xxxvij.
Hec dicit dominus? deus: Ecce ego aperiam
tumbas vestras et educam vos de sepul-
cris vestris popule meus. Et Job. xix.
Scio quod redemptor meus vivit et in novis-
simo die de terra surrecturus suus? et? et? et?
propter que verba Hieronymus? dicit de iob
ad paulinum. Ut de ceteris? sileam resurre-
ctione corporum sic? phera ut nullus? de ea vel
manifestius vel clarius scripserit. Item. ij.
Dach. vij. Dies illi septem fratres cum? me
gratater martyrium suscipiebant propter ob-
servatione legis et spem resurrectionis: quare
vni? offeres membra ait: Et celo ista possido
sed propter dei leges hec ipa? dispicio: quoniam ab ipso
me ea? ceptum spero. Et alius? de Rex? mōi
per suis legibus? ductos in eternitate resurrectione

Bernio De futura resurrectione

suscitabit. Itē resurrectionē futurā pbat
uit dñs sādūctis. Dat. xij. 7 Lu. xij. Itē
apls. j. Thess. iij. Nolum⁹ vos ignorare
de dominantibus ut nō p̄ristemini sic 7 ce-
teri q̄ sp̄e nō hñt. 7c. Itē legit in histo. ro-
manoz. p̄ cū tpe Theodosij imperatoz
q̄ dam p̄bi 7 mlti viri ecclesiastici dogma-
tizaret cozpoz resurrectionē nō esse futu-
rā: alij autē fidei assentirent. Cū in his ef-
set imperator anxius 7 dubi⁹ qd̄ esset re-
nēdū. Cū terra effodiret ap̄t. Pstantino
polim p̄ fūdamento quodā iaciedo ap̄tū ē
sepulcr̄ cuiusdam philosophi antiquissimi
7 famatissimi q̄ fecerat scribi 7 sculpi secū
in sepulcro suo articulos fidei nre q̄ scz
dei filiū crederet p̄cipiēdū de virgine. Na-
sciturū 7c. p̄ que etiā sperabat se resurre-
cturū in iudicio futuro. In cui⁹ iudiciū of-
sa sua tpe theodosij ip̄eratoz soli paterēt.
Ad h̄mōi ergo inuentionē 7 fides catho-
lica ē p̄firmata 7 heresis p̄futa.

Secūdo approbanda ē
resurrectionis future vitas rōnib⁹. Et ad
hoc sūt tres p̄cipue ratiōes. Prima est
rō integratiue reparatiōis. Sic em̄ d̄r an-
selm. li. Cur de hō. Si hō nō peccasset nū-
q̄ moreret s̄ cū ania sit 7 cozpe ad brām
glam assumeret: ergo si ch̄s integre repa-
rauit hoīem lapsum: debuit illū ad talem
statū reducere: q̄ simul in cozpe 7 aia gli-
ficaret. Cū q̄ hō nō fiat in p̄nti qz oēs mori-
m⁹: ergo aut oēs resurgem⁹ aut hūani
generis fuit min⁹ sufficiens qd̄ est falsum.
Et iō ip̄e reparatoz nō voluit a mortuis
resurgere ut supra dictū est: ut nob̄ de re-
surrectione nra futura sp̄e daret indubita-
rā. Ad em̄ p̄gruū ē: ut surgēte integro ca-
pite Hebra remaneret p̄p̄e in terra. s. qn-
tū 7 cozpora. Ideo d̄r ap̄ls. j. Coz. xv.
Eh̄s resurrexit a mortuis p̄mitte dormi-
entiū. 7c. Et post seq̄. Unusq̄sq̄ in ordi-
ne suo resurget. Secūda est rō p̄sumati-
ue p̄fectionis. Ut em̄ inq̄t Rich. Resur-
rectio cozpoz facit ad p̄fectionē vniuersi.
Est em̄ tplex substātia. s. pure sp̄ual pure
cozpal: 7 ex sp̄uali 7 cozpal cōposita. Si
aut aīe a cozpib⁹ separate nūq̄ iterū coz-
poz vniuersi segr̄et q̄ in hac parte vni-
uersum sua p̄fectione p̄petuo careret. Pre-
sertim. Aīa nata est esse pars substātie cō-

posite ex cozporali 7 sp̄uali natura: pars
autē h̄z imp̄fectā esse extra totū. Incōue-
niēs ē autē ut tā nobilis substātia p̄petuo
careat naturali p̄fectione sui eē Insup coz
aīa sit cozporis forma: 7 forma naturalē
inclinātionē habeat ad materiā: aīa igit
naturalē h̄z inclinātionē ad p̄ficiēdū: coz-
pus 7 regendū: s̄ nulla naturalis inclina-
tio ē frustra: qz ut dicit philosophus. Nat-
tura nihil facit frustra. Tercia ē rō cō-
pletive retributiōis. Sic em̄ d̄r Th̄do.
j. de sū. bo. Qui mēre tractauerūt qd̄ p̄fe-
cerūt cozpoz: simul 7 aīa puniēt 7 cozpo-
re. spectat q̄ ad cōpletā rōnē punitiōis in
quoz 7 plenā manifestatiōē diue iusticie
ut mali cū suis p̄rijs cozpib⁹ p̄petuo pu-
niant. Sic etiā req̄rit sup̄abundantissima
clementia 7 liberalitas sūmi dei vt electi
sui cū cozporib⁹ p̄rijs eternaliter letent 7
gaudeāt. Fuerūt nāq̄ ip̄a cozpa instrumē-
ta aīaz ad p̄ntū opera exercenda. Ipi ei
sc̄ti p̄ h̄i amore carnē suā crucifixerūt cū
vicijs 7 concupiscentijs. Un̄ sic d̄r Tho.
j. ij. q. iij. ar. v. q̄uis cozp⁹ nō req̄rat ad p̄-
fectionē hūane britudinis q̄ntū ad essen-
tiam ip̄ius britudinis: p̄nter tñ q̄ ad bñ-
tate. Cū em̄ op̄atio dependeat ex natura
rei q̄nto aīa p̄fectior erit in sua natura: tā-
to p̄fectius habebit suā p̄riaz op̄atiō-
nē in q̄ felicitas p̄sistit. Un̄ Aug. xij. sup̄
Gen. ad litterā: Cū q̄stuisset vtrū sp̄ritū-
tib⁹ defunctoz sine cozporibus possit illa
sūma beatitudo p̄beri. R̄ndet q̄ non sic
p̄nt videre incōmutabilē substātiā vt sc̄ti
angeli vident suoz gl̄ia latentiōis causa siue
iō qz in eis est naturalis qdā appetit⁹ coz-
pus administrādi. Hec ille. Furta h̄t
dicit maḡ in textu i. iij. dis. xlij. q̄ pacto
iudicio ampliorē gl̄iaz sue claritaz deus
mōstrabit electis: nō q̄ ania sit receptura
maiorē gl̄e habitū s̄ qz augebit p̄fectionē
sue naturalis virtutis q̄nto aut p̄fectior ē
naturalis aīe virtus tanto cū eq̄li adiuro
rō sup̄ naturali deū clar⁹ videret: q̄ autē
mō in cozpore corruptibili imp̄fectionē opa-
tione suā naturalē habeat aīa q̄ separata
h̄t p̄ accidēs rōe corruptibilitat⁹ cozpoz
ris: qz vt d̄r Sap. tr. Cozpoz qd̄ corrupit
aggruat aīaz. vñ etiā h̄ mō d̄r ap̄ls. j. Coz-
xv. Caro 7 sanguis regnū dei nō posside-
būt. loq̄t ei ibi de sanguine 7 carne q̄ ad coz-

ruptōz n̄ q̄ntū ad sbam: vt intelligat q̄ d
 corpalit̄ viuūt regnū dī possidere nō pote
 rūt. Sic d̄t Aug⁹. r̄ij. sup. Gen. plus si
 nē. Lū aīa hoc corp⁹ tā nō aīale s̄ p spūa
 lem cōmutatōne spūale receperit: pfectū
 hēbit sue nature modū obedēs z iperās
 viuificat̄ viuificās tā ineffabili facilitā
 te vt sit ei gl̄ie: qd̄ fuit sarcine. Hec ille.
 Pz̄ igit̄ q̄ tūc maior erit britudo aīe cor
 porū gl̄oso vnite q̄ aīe separare: maior in
 q̄ nō solū extēsiue qz̄ vicz tūc gaudebit de
 suo z de corpis bono: s̄ et maior intēsiue
 p̄ p̄fectiorē essendi modū z p̄ p̄ns p̄pter
 opatōis p̄tie p̄fectiorē rōne. Er̄it itaqz̄ in
 illa resurr̄ectōe gn̄ali sup̄admirāda to cū
 ditās z leticia amicorū dei q̄ p̄ effectū ex
 perit̄ q̄ fructuosū ē p̄f̄ ch̄m̄ q̄scūqz̄ sub
 ire labores. Ecōuerso vō dānati miseri ex
 acerbitate pene cognoscēt q̄nta stulticia:
 q̄nta d̄mētia ē negligere aīaz z fouere cor
 pus: p̄tēnere celū z q̄rere mūdū: resistere
 deo z seruire diabolo.

Tertio approbanda ē

h̄turer. **T**ertiois p̄tās exēplis z silicu
 dūibz̄: **D**iuersa ei exp̄timēta i creatur̄ in
 uēta r̄surr̄ectōis imaginē p̄h̄ gurāt. **P**r̄
 mo p̄s̄idra i creatur̄ silicibz̄: Nā d̄ pulue
 ribz̄ p̄ artūficiū fit lucidissimū vitz̄: z ex vi
 t̄z̄ fract̄ in fornacē p̄lect̄ z liq̄ factis pul
 ciora reficiūt: q̄ntomaḡ de corpibz̄ n̄ris
 fractis p̄r̄ sum⁹ artif̄ ex reformare corpa
 gl̄osa. Itē i p̄ribz̄ r̄yri z achō d̄ sabulo ma
 ris fit optimū vitz̄. Itē aliq̄ semia postq̄
 p̄ cētū ānos latuēt in terra germināt ope
 rāte natura. Hoc d̄t cē vez̄ de q̄no milij
 de q̄ d̄r q̄ aliq̄n̄ b̄n̄ lateri i fra p̄ cētū ānos
 z aliq̄n̄ p̄ mille ān̄ q̄ germinet. Si h̄ p̄t fa
 cere natura de tā puo semine: qd̄ miraris
 si h̄ fac̄ creator: q̄ sup̄ naturā ē de tā nota
 bili semine sine mūdū: Nā si semia p̄mo
 moriūt z putrescūt z p̄ viuificānt̄ multo
 forz̄ videt̄ nobilissimū gen⁹ seminis p̄f̄
 qd̄ alia semina facta sunt cum seminatur
 non deperire scilicet corpus humanū cum
 p̄ h̄uanū cū sepelit̄. j. Coz. xv. Insi p̄es
 tu qd̄ seminas nō viuificat̄ nisi p̄ mortū
 tur. Eia. lxxij. **M**ayfa sic herba germina
 bit. Itē p̄s̄idra aī bozes q̄ in hyeme videt̄
 q̄ mortui: i vere aut̄ q̄n̄ resurgere. Itē ar
 bor̄ p̄cisa itez̄ pullulat. Job. xiiij. Ligna uz̄

h̄z̄ spem si p̄cissum fuerit̄ vt rursus virescat
 zc. Et in h̄ loco docet̄ q̄ gumētari p̄ locū
 a minoz̄ resurr̄ectōne futurā. **S**ecdo cō
 sidera in creaturis sensibilibz̄ irrōnalibz̄.
Gl̄ide aqlam deposita senectute renouat̄
 ri. Aues depositis veteribz̄ p̄n̄s annua
 tīm vestiūt nouas. Serpētes q̄z̄ pellem
 veterē exuēt̄ annuatim nouā resumūt.
Leo filios mortuos rugitu suo post tres
 dies suscitāt. Pelican⁹ pullos a serpente
 occisos suo Anguie resp̄gēs ad vitā redu
 cit. Itē: de cinere phenicis noua phenix z
 nobilis renouat̄. P̄benit̄ q̄ppe est aīis no
 bilissima z sola nidificat̄ in mōte arabie: z
 ligna aromatica in nido suo congregat̄: z
 ibi se p̄burēs cū sit sola in mūdū ex cineri
 bus renouat̄ que oīa ad resurr̄ectōne fu
 turā animū leuāt̄ attentū faciūt. **T**er
 tio p̄s̄idra in ip̄a creatura rōnalit̄: qz̄ i az̄
 multi cū ch̄o surrexerūt: vt habet̄ Mat.
 xxvij. Itē cū br̄s petrus tres discipulos
 suos euchariz̄ valerij z maternū ad cō
 uertendos teutonicos misisset: in trāsitu
 alpiū mortuus est matern⁹. Duo autem
 alij ad beatū petrum reuerſi: accepto ab
 eo baculo suo: maternū iādū mortuum et
 sepulcū p̄cepto eius exhumantes z tangē
 tes baculo petri suscitātū secum duxerunt
 treuerim z magnā partē teutonie con
 uerterunt. Itē in vita scti marcialis q̄
 fuit vn⁹ de sepruaginta dyob⁹ discipulis
 dicit̄ q̄ cum beatus petrus mitteret eum
 apud lenouicas cū duobus p̄dyteris: cū
 diu p̄cessissent vn⁹ ex p̄dyteris mortuus
 est: cū autē alij duo ad sanctū petrū redij
 sent z accepissent ab eo baculū suū ad ra
 ctū ei⁹ mortu⁹ surrexit. Talia multa led
 gunt q̄ futurā nobis resurr̄ectōne p̄figu
 rant. Indubitāt̄ q̄ tenere debem⁹ quo
 niā sic d̄t apl̄s. Des qd̄d̄ resur̄ gem⁹.

Secūda est p̄sideratio general̄ di: p̄
 stitōis p̄uenētis sez̄ oibus resur̄ gē
 tibus tam b̄is q̄ reprobis: q̄ p̄e
 cipue est triplex.

- P**rima est dispositio etatis.
- S**ecda est dispositio idennitatis.
- T**ertia est dispositio immortalitatis.

Prima igitur est dispo
 sitio etatis: quia omnes in eadem etate
 resurgent. Nota tū fm Rich. in. iij. dist.
 88 f

De resurrectione in generali

clij. q. etas pot accipi duplicat. Uno mo p toto tpe q vixit homo ab instati sue formatiois vsq ad instans sue reformatiois z sic no oēs in eadem etate resurgēt. Alio modo pzo statu corporis z virtutis q ex anis in hūano corpore relinquif. secundum que modā accipiēdi etate icm? q adam fult factus in etate virili. Et sic omnes in eadem etate resurgēt: qz omnes resurgēt in statu z dispositōe corporis et virtutis naturalis quā habituri grāt si tantū vixissent vel habuerūt q tantū vixerūt q ē in tēpore in q terminat motus pfiēdi qd cōtra de lege corporis est illud tps quo chris mortu? est. Propterea glo. Eph. iij. quā magis sen. inducit in textu. dicit. Des in eadē etate resurgēt qua chris mortu? ē z resurrexit cuiuscūq; etatis mortui fuerit. Et Aug. xij. de ci. de. ca. xv. dicit. Qd cōmémorauit apłs de mensura etatis plenitudinis chusti sic accipiam? dictum vt nec vltra nec infra iuuenilē formā resurgant corpora mortuoz: s; in ea etate ad quā chm puenisse cognouim?. Hec ille. Utrū autē in eadē qntitate resurgēt mortui: dicit aut Rich q quilibet resurgēt in eadē qntitate z mēsurā siue statura q vni cuiq; indiuiduo debebat in termino mortis pfiēdi secundū naturalē pntē caloris extendentis humidū z humidū suscipientis extensionē. Si autē p errore nature vel p nimā spabūdantiā materie est indebitus qntitatis excessus vel diminutio hie defect? diuina potētia supplebit vel refecabit: put plene ponit Aug. libro xij. de ciuitate dei. Cap. v. vide.

Secūda est dispositio identitatis: qz quilibet resurgēt idē nūero qui prius fuit. Job. xij. In nouissimo die terra surrectur? sum. In carne mea videbo deū saluatore meū: que visur? suz ego ipse hō z ali?. Neq; em pprie esset resurrectio nisi idē hō numero repararet.

Tertia ē dispositio immortalitatis. Des em resgēt immortales z incorruptibiles. j. Cor. xv. Oportet corruptibile induere incorruptionē: z mortale hoc induere immortalitē. Ubi notā dū fm Tho. in. iij. q dupliciter ptingere pot vt corp? quod ex cōditōe suoz pncipiorū corruptionem habet incorruptibile reddat. Uno modo ex hoc q pncipiū ad corruptionē mouēs totaliter tollit: z hoc modo corpora hoim post resurrectionē erūt incorruptibilia. Cū em primū alteras sit celū per suū motū locale z oia alia agentia scda in virtute ipsi? agant: z qsi ab ipso motu eportet q cessante motu celi nihil sit agens qd possit corpus p alterationē aliquā trāsmutare a sua naturali ppietate siue qntitate. Alio modo hoc cōtingit ex h q pncipiū corruptionis impedit. Et hoc modo corpus ade incorruptibile fuisse si innocētia seruasset: qz p rarie qntitates in hominis corpore existētes pntebāt p oia ginalē iusticiā ne ad dissolutionē corpis agerent. Et multo plus pntebunt in corporib; gloriosis q erūt oino subiecta spūi: z sic in corporib; brōz post resurrectionē erūt duo pdicti modi incorruptibilitatis. In corporib; aut damnatoz pūm? rātū.

Tertia est pntatio specialis distinctiois q scz erit inter corpa dānatorū z corpora brōz post resurrectionē: nēq; vtriq; distinctio attendenda est pncipue fm tres differentias.

Prima est differentia coloris.

Secūda est differentia odoris.

Tertia est differentia vigoris.

Prima est differentia coloris: qz corpa brōz fulgida clarissima atq; pulcherrima erūt. Sed corpa dānatorū obscura: deformia: turpissima atq; horribilia.

Secūda est differentia odoris: qui corpa beatoz erunt suaviter redolentia. Vni de ipsis cātatur q erunt sicut odor balsami: sed corpa dānatorū fetidissima.

Tertia est differentia vigoris: qz corpa brōz agilia subtilia: et impassibilia erūt. S; corpa dānatorū pōderosa: grossa: z vebemētissime passibilia. De his vide q ad dispositioēs brōz corpoz in tractatu de glia paradisi. De dispositioib; aut dānatoz vide intrac. de peenis infernalib;. Ex dictis itaq; patz qm oēs qdē resurgemus sed no oēs immutabimur de passibilitate ad impassibilitatē.

de miseria ad felicitatem: de tristitia ad iocunditatem. Sed miserabiliores erunt in p[er]p[et]ua passibiles post resurrectionem q[ua]m nunc sunt. Laboramus ergo q[ua]ntu[m] tempus habemus sic vivere in hac misera mortalit[er]e vita ut tandem resurgamus no[n] cu[m] reprobo sed cum electis in gloria sempiterna. Amc.

Sermo in Letanijs.

Petite et dabit vobis

Petite et dabit vobis. Luc. xi. Letania dicitur rogatio vel supplicatio: quia tunc om[n]i sc[ilicet] oratione suffragia implorant. Dicitur autem rogatio proprie species orationis que fit pro divinis flagelli amoris: et solent fieri cu[m] populo pro cat[er]o: ieiunio: exhortatione: et p[re]dicatione: sic fecit iosaphat: videns se opprimi. ij. Paral. xi. Josaphat perterritus totu[m] se p[ro]tulit ad rogand[um] deu[m]. Fieri autem solent letanie his i[n] anno. s. in festo sancti marci: et tribus diebus ante ascensionem. Prima letania dicitur maior. Tunc r[ati]o illi[us] q[ua] instituta e[st] quia a gregorio magno papa videtur rome. Tunc r[ati]o loci i[n] q[ua] instituta est: quia rome. Tunc r[ati]o ratione cause quia pro gravissimo morbo. Romani enim cu[m] in quadragesima p[er]niciter vixissent: post pascha comestatoribus: ludis: et luxurie frenata laxabant. Ideo deus provocat[us] pestem maximam imisit i[n] eos: de q[ua] p[ro]dicem[us]. Alia autem letania dicitur minor: q[ua] fit tribus diebus ante ascensionem qua[m] b[ea]tus marnert[us] ep[iscopu]s viennensis instituit t[em]p[or]e leonis imperatoris: q[ui] cepit anno d[omi]ni q[ua]dragesimo octavo octavo a[n]i[m]i institutione p[ri]mo. Et dicitur minor ad differentiam p[ri]mo quia v[er]o instituta e[st] a minori ep[iscop]o i[n] minori loco: et p[ro] minori morbo: d[icitur] statim dicitur sum[us]. H[ec] autem p[ri]mo instituta sit a p[ri]ncipali ep[iscop]o: t[em]p[or]e deinde statutum e[st] ab eccl[esi]a et firmatum ut hec letania universalit[er] obfuerit. H[ec] itaq[ue] letanie institute sunt ad rogand[um] deu[m]: no[n] i[n] missa letaniar[um] legit eu[an]gelium i[n] q[ua] d[omi]n[us] nos benigne hortat ad rogand[um] et orand[um] deu[m]. Et p[ro]missa p[ro]venit similitudine p[ro]cludit. Et ego dico vobis. Petite et dabit vobis. Vide d[omi]ni liberalitatem: vide eius benignitatem. Hortat ut petamus: et p[ro]mittit dare quod petierimus Augustin[us]. Erubescat humana pigritia Plus vult ille dare q[uam] nos accipere Plus vult ille mi

sereri q[uam] nos a miseria liberari. Nam ille quod nos hortatur: p[ro]pter nos hortat. Hec ille. Petite (inquit) et dabit vobis. Sunt autem tres principales cause p[ro]pter q[ua]s nunc debetis petere debemus: et p[ro]pter quas p[ri]ncipue sunt iste letanie.

Prima est p[ro]pter mortalit[er]e pestilentie re[ss]ionem. Secunda est p[ro]pter temporalis indigentie subleuationem. Tercia est p[ro]pter spiritualis gratie impetrationem.

Prima igitur est p[ro]pter r[ati]o[n]em. Tunc p[ro]pter hanc p[ri]mo fuerunt institute. La[m]b[er]t[us] em[en]dit institutio[n]is letanie minoris q[ua] p[ri]mo instituta est fuit. Tunc em[en]dit apud vienna[m] frequenter et maxim[us] terremot[us] fiebat q[ui] domos et eccl[esi]as plurimas subvertebat. No[n] t[ame]n sonit[us] et clamores sepius audiebant. Tunc etia[m] aliquid terribile accidit: quia i[n] die pasche ignis de celo cecidit: et regis palatii cremavit. Aliud insup[er] mirabilius fiebat. Sicut em[en]dit demones porcos intraverunt ex p[er]missione d[omi]ni. Matth. viij. sic tunc deo p[er]mittente p[ro]pter peccata ho[m]i[n]u[m] demones lupos et alias feras intrabant et neminem veretes no[n] solu[m] p[er] vias: s[ed] et p[er] civitate[m] publice discurrerent et passim pueros et senes viros et feminas devorabant. Tu[m] igitur tam dolorosi casus q[ui]d[em] p[er]tingerent: p[ro]dictus ep[iscopu]s triduanu[m] ieiunium instituit: letanias instituit et sic p[ro]dicta tribulatio conquieuit. Causa autem institutio[n]is maior[um] letaniar[um] Cuius Legum[us] q[ui]ppe i[n] histo[ri]a romanor[um] attestat[ur] paulo mortis cassini monacho logobar[tholom]i historographo: q[ui] t[em]p[or]e pelagii pape imisit d[omi]n[us] triplicem pestilentiam romanis. Prima fuit diluuii aq[ua] q[ua] tantu[m] dicitur exuisse ut sup[er] muros orbis influeret et plura[m] domos everteret cuiusmodi diluuii a diebus noe no[n] est auditu[m]. Secunda quia p[er] Iberim fluvium magna venit multitudo serpentiu[m] q[ua] q[ui]da[m] d[omi]n[us] ciuitate[m] invasisse et i[n] mare decessisse. T[er]tia q[ui]s erat draco q[ui]da[m] magnus valde. Hi autem serpentes suis venenosis flatibus et etia[m] q[ui]a fluctibus fuerunt p[ro]focati et ad litus p[er]fecti totu[m] aerem sua putredine corruerunt. Et inde pestis tertia exorta e[st] qua[m] i[n] quinquagesimo. l. apostolica i[n] igne vocat[ur] ita ut manifeste sagitte celit[er] viderent venire. et hac peste statim duobus vel tribus diebus transiit